

1940 SONLARI - 1960 BAŞLARI ANKARASI (4)

Yazdığım ilk üç bölüm sonrasında akran ve arkadaşarımdan gelen iletilere benim hatırladıklarıımı da katarak, belirlediğim zaman diliminin “**bir tür sosyal-ekonomik-kültürel tarihçesi**”nin çıkarılmasına yardımcı olabilmek için, “**diziye devam**” ediyorum. Ancak, yazdıklarımın “**özelde**” Ankara’ya ilişkin olmakla birlikte, “**genelde**” biz yaştakilerin Türkiye’sinin tümünde geçerli olduğunu vurgulamalıyım. Evet, 1940 sonları ile 1960 başları arasının Ankarası ve Türkiye’sinden daha daha neler anımsadık

1945-İstanbul basımlı,
35 kuruş fiatlı Alfabem.

Mavi ve kırmızı kaplama
kağıtları ile etiketleri.

* Şehirler arası ve uluslararası telefon görüşmelerimiz için PTT santralına önce “**normal tarifeli**” görüşme için başvurur, işin uzaması halinde daha pahalı olan “**acele**” ya da “**yıldırım**” görüşmelere kayardık. Keza kutlama ve başsağlığı mesajlarımız için “**ELT telgraf**” çekerdik.

*Mevsimi gelince, “**ıslatılmış undan yaptığımız zambak**” ile uçurtmamızı kendimiz imal eder, rakip uçurtmaları

“**jilet atarak**” safdışı etmeye çalışırdık. Şimşir topaçlarımızın ucuna “**kadak**” denilen çivileri çakıp diğer topaçları

kırarak yenmeyi isterdik.

* 2. TBMM Parkı’ndaki havuzdan tabiat bilgisi ya da biyoloji ödevimizin konusu olan “**amipler**”i elde edebilmek için kavanozlarımıza “**havuz suyu**” doldururduk.

* Kutu makinelerle fotoğraf çeker, basılıp elimize geçmesini heyecanla beklerdik. Herkesin fotoğraf makinesi yoktu ve kıymetliydi. Keza herkesin kol saati, evinde telefonu, futbol topu da yoktu.

* Dünyanın günlük gazetesi olmayan ender başkentlerinden olan Ankaramızda, bir zamanlar Ulus, Zafer, Öncü, Yenigün, Kudret, İnkılap gibi gazetelerin birkaçı birden yayımlanırdı.

Vrede Box marka kutu fotoğraf makinesi
ve 8 pozlu filmi.

Notalı şarkı kitapçığı

*Güneypark-Köşk-Şato Yazar-Beyazsaray gibi Maltepe gazinolarında, değişik sanatçılarla “**paket programlar**” yapılır, TV yokluğunda hayli rağbet görürdü.

* İran Şahı **Rıza** ile eşi **Süreyya**’nın, ABD Başkanı **Eisenhower**’in, Endonezya Cumhurbaşkanı **Sukarno**’nun, Alman Şansölyesi **Theodor Heuss**’un ziyaretlerinde “**karşılıklı kalabalığı**” görüntüsü

vermek için okulca Atatürk Bulvarı’na dizilirdik.

* Şimdilerde kentin altına hapsedilmiş olan İncesu Deresi ile Hatip ve Çubuk çayları, kentin içinde özgürce aktıktan sonra Ankara Çayı'na eklenerek Sakarya Nehri'ne kavuşurlardı. Aralarda Bülbül, Dikmen, Cevizli, Ak, Kavaklı gibi dereleri “küçük kollar” olarak alırlardı.

* MEB Yayınevi'nin mağazalarında okulların açıldığı günlerde inanılmaz kuyruklar oluşur, okullarda ilk haftaların “kitapsız” geçtiği de olurdu. Her türlü kitap gereksinimimi için Ulus'ta Akba ve Berkalp, Kızılay'da Hachette ve Tarhan'a başvururduk, kendilerinde olmazsa İstanbul'dan getirtirlerdi.

* Gençlik Parkı'nda Mehmetçik ve Efe (yanılmıyorsam adı 1960'da 27 Mayıs'a, 1985'te Alibaba'ya dönüştürüldü) adlı lokomotiflerin çektiği minyatür katarlarla tur atardık (1957-1986 arasında var olan bu trenlerin kamu taşımacılığının kaldırılmasından nasiplenmeleri kaçınılmazdı). Yıkılan o güzelim köprünün dibindeki Recep Özgen Çay Bahçesi'nde semaver çayı içerdik.

* Kömür sobası ya da kuzine üzerinde “kestane” ve “mısır” patlattık. Sobanın alt çekmecesinde biriken sıcak küle “patates gömerek” pişirdik.

* Okuma ile henüz tanışmadığımız yılların milli bayramlarında, THK'nin “pırpır” uçaklarının attıkları kutlama mesajlarının peşinde koşuşturur, “Tayyareci amca, bilet at!!” diye bağırırdık.

“Cicoz-misket-bilye”ler ve gazoz kapakları (lik'ler) (Kızılay Parkı'ndaki büfeden içtiğimiz Afyonkarahisar Madensuyu kapağına dikkat!)

* 5 kuruşa 5 adet halka ya da 5 adet Zungla karamela alınabilirdi. Keza balık ya da bebek biçimli minik çikolatalar da 5 kuruştur. 5 kuruşa mini gofret hediye “şans-talih-kader-kismet” piyangosu kazıyabileceğiniz gibi, Cebeci Çayırı'nda bisiklete(tur ya da dakika hesabı olacak) binebilir, terennüm edilerek satılan “notalı şarkı kitapçığı” alabilirdiniz.

*Ulus'taki Sami Musluoğlu ve Mahmut Nedim kırtasiye dükkânlarından aldığımız kırmızı ya da mavi kâğıtlarla defter-

kitaplarımızı kaplar, üstlerine aynı renkli etiketlerimizi yapıştırırdık.

*Alfabe hepimizin “ilk” ve “en önemli” kitabı idi.

*Gençlik Parkı'nda bugünlere erişebilip şimdilerde idari bina olan yapı “Sağlık Müzesi” idi. “Kavanoz içindeki cenin”e her defasında aynı merakla bakardık.

* Maltepe-Nokta'daki Belediye Birimi'nin yerinde pazartesileri Maltepe Pazarı kurulurdu, pazarın bir köşesinde, daha önceki yıllarda ünlü “Bomonti Gazinosu” vardı.

* Dikimevi Postanesi'nin alanında ve Bentderesi'nde “Cambaz Çadırı” kurulur, türlü gösteriler arasında en çok, altına ağ germeden elindeki denge sopası ile gezinen “tel (ip) cambazı”ndan etkilenirdik.

* Önce çividi ya da kahverengi toprak bilyelerle başlayıp sonra camlığa terfi eden “cicoz-misket-bilye”-lerimizle , “ütmecesine” Kaptan-Müselles-Benden Babuç(ş) gibi oyunlar oynardık. Sigara kapakları ya da gazoz kapakları ile “lik” oynardık.

*Amigo Sefa'dan önceki, iyi giyimli ve “palavra” lakaplı amigonun adı Bahattin'di. Sakatlık geçiren futbolculara dimdik ve de yıldırım hızıyla yardıma koşan sağlık görevlisinin lakabı

“Aspirin Memet”ti. Oyun sahası dışına çıkan topları toplayan ocuklara **“İki buukluk”** denirdi.

* Kışın daha hızlı kayabilmek için su dökerek gece buzlanmasına bıraktığımız yokuşların, komşu teyzelerce **“soba külü”** dökülerek devre dışı bırakıldığını görünce kahrolur, iştahımızı sonraki kar yağışına ertelerdik.